

Nr 544.

Av herr **von Friesen m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 273, angående vissa anslag till universiteten och den medicinska undervisningen m. m.

I proposition nr 273 har Kungl. Maj:t bland annat föreslagit riksdagen att anvisa medel till förbättrande av de vid de statliga kroppssjukhusen anställda underordnade läkarnas avlöningsförhållanden. Sålunda skulle skillnaden mellan förste och andre underläkare slopas, så att även de nuvarande tjänsterna som andre underläkare placerades i lönegraden Ex 23 under benämningen förste underläkare. Till samtliga nuvarande förste och andre underläkare skulle dessutom utgå — utöver det under nästa budgetår utgående provisoriska lönetillägget à 660 kronor — en provisorisk löneförbättring av 1 500 kronor. Vidare förordas en översyn av arbetsförhållandena vid nämnda sjukhus och en undersökning av möjligheterna att förbättra arbetsförhållandena vid desamma, huvudsakligen syftande till ett nedbringande av arbetsbördan till rimliga mått. Intill dess nämnda undersökning hunnit verkställas, skulle det år 1939 införda fortfarande bestående provisoriet i fråga om fördelningen av intygsersättningarna mellan den utfärdande läkaren och sjukhuset bliva bestående. Av innehållet i departementschefens i propositionen intagna yttrande framgår, att intygsersättningarna, som hittills i princip tillfallit den intygsutfärdande läkaren, skulle, därest arbetstidsreglering visar sig genomförbar, oavkortade tillfalla sjukhuset. De nu föreslagna löneförbättringarna ha föregåtts av en utredning av statskommisarien Johnsson, vilken beträffande intygsersättningarna föreslagit ett indragande till statsverket. Emellertid har till utredningsmannens förslag fogats ett särskilt yttrande av läkarkårens representanter, vilket yttrande i intygsfrågan innehåller följande:

»Vi dela utredningsmannens åsikt, att nu gällande provisorium, innebärande en delning av intygsinkomsten mellan den för intyget ansvarige läkaren och sjukhuset, är lika godtyckligt konstruerat som det är logiskt omotiverat. Utredningsmannen, som visserligen i och för sig hävdar, att utfärdandet av intyg är en prestation, som regelmässigt skall ersättas, gör härvidlag gällande, att underläkarnas anställning i heltidstjänst skulle medföra skyldighet för dem att inom arbetstidens ram utfärda alla begärda intyg och att ersättningen för arbetet med intygen borde anses inkluderad i läkarnas fasta löneförmåner. Häremot vilja representanterna göra gällande, att sådan allomfattande skyldighet att utfärda intyg, för vilka er-

sättning tillfaller annan än läkaren, icke existerar eller ens ifrågasatts för andra grupper än heltidsanställda läkare. Avgörandet, om intygen regelmässigt skola utfärdas på arbetstid eller utom densamma, ställer sig ganska svårt, eftersom ju läkarna av praktiska skäl icke ha någon fixerad arbetstid. I själva verket torde det förhålla sig så, att en stor del av intygen utfärdas utanför skälig arbetstid och många gånger i läkarens hem på ren fritid. Representanterna hävda också, att ersättningens utgående till den för intyget ansvarige läkaren är psykologiskt synnerligen motiverat. Intygen innefatta som regel bedömanden beträffande arbetsförmåga, orsakssammanhang mellan olycksfall och kroppsskada, utsikter till uppehållande eller återvinnande av arbetsförmåga genom viss specialbehandling etc. Dessa bedömanden, i sig själva vanskliga och krävande en särskild analys av det föregående sjukdomsfall, medföra ofta betydande ekonomiska konsekvenser för stat och enskild, och det synes motiverat, att läkarens prestation som skiljeman i sådana mål för varje gång skäligen ersättes. Det kan ytterligare framhållas, att utfärdandet av vissa intyg, speciellt invaliditetsintyg, falla helt och hållet vid sidan av den egentliga sjukvårdande uppgiften, för vilken läkaren anställts vid sjukhuset. Representanterna anse sig icke kunna bära ansvaret för en åtgärd, som beträffande intygsersättningarnas åtnjutande skulle rubba hittills gällande normer med åsidosättande av de ovan anförda synpunkterna, och anse därför i olikhet med utredningsmannen, att provisoriet rörande intygsersättningarna vid statens kroppssjukhus visserligen skall upphävas, men intygsersättning oavkortad tillfalla läkarna. Representanterna vilja i övrigt på denna punkt hänvisa till innehållet i intygssakkunnigas år 1940 avgivna betänkande angående utfärdande av samt ersättning för vissa läkarintyg (stat. off. utr. 21/1940).»

Den principiella inställning i fråga om läkarintygens ersättande, som kommer till uttryck i detta läkarrepresentanternas yttrande, har redan tidigare från läkarhåll vid upprepade tillfällen framförts. Intyg, för vars utfärdande uppgifter kunna direkt hämtas ur under sjukhusvistelsen förda anteckningar, s. k. sjukjournal, lämnas redan nu kostnadsfritt. Det stora flertalet av de intyg, varom här är fråga, innehålla emellertid svar på sådana frågeställningar, som icke sjukhusvården som sådan haft anledning taga befattning med. Dessa frågeställningar ligga vid sidan om sjukvårdens problem, och för deras besvarande erfordras särskilda bedömanden med hänsynstagande till olika av sjukvården oavhängiga överväganden och omständigheter, som kunna göras endast av läkaren personligen. De remissinstanser, som beretts tillfälle avgiva yttranden i anledning av utredningsmannens förslag, ha likaledes framhållit synpunkter, som sammanfalla med läkarnas i denna fråga, och ha därför förordat, att intygsersättningarna skola oavkortat tillfalla vederbörande intygsutfärdande läkare. I

detta sammanhang må anmärkas, att även representanter för olika försäkringsinrättningar framhållit vikten för dessa inrättningar av att intygen icke utfärdas slentrianmässigt, utan att läkaren genom att erhålla ersättning för sitt arbete med intygsutfärdandet stimuleras att ägna intygen en omsorgsfull utformning.

Nu gällande intygsprovisorium infördes år 1939 och föranledde då en allvarlig läkarkonflikt vid de statliga kroppssjukhusen — en konflikt, som dock av läkarna avblåstes på grund av det utbrytande stormaktskriget. De i samband härmed tillsatta läkarintygssakkunnige, vilka fingo i uppdrag att utreda frågan om utfärdande och ersättande av läkarintyg, avlämnade sitt betänkande i juli 1940. De sakkunnige ville, med understrykande av socialförsäkringssynpunkternas betydelse, framhålla, att de icke funnit anledning föreslå ett frångående av dittills i allmänhet gällande princip att intygen ersättas till den utfärdande läkaren. Härtill har emellertid ingen hänsyn hittills tagits, och det är därför naturligt, att läkarna känna sig svikna i sina förväntningar. Man måste nu befara, att därest riksdagen beslutar en förlängning av detta provisorium i enlighet med departementschefens förslag, detta komme att giva anledning till stark irritation bland de vid statens kroppssjukhus anställda underordnade läkarna. Då utredningsmannen dessutom funnit, att intygsprovisoriet såsom sådant får anses ologiskt och under inga omständigheter bör bibehållas, få undertecknade som sin uppfattning hävda, att något skäl för att sammankoppla frågan om intyg ersättningarna med den föreslagna utredningen om arbetstidsbegränsning (reglering) icke föreligger.

Vi få därför yrka,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Konungen hemställa om upphävande av intygsprovisoriet samt att intyg ersättningarna skola oavkortade tillfalla de intygsutfärdande läkarna.

Stockholm den 29 maj 1946.

Bertil v. Friesen.

Folke Kyling.

Einar Osterman.

Thorvald Ekdahl.

Nils Holmström.

Carl Björling.

G. Ljungqvist.